

856 ELEKTRONSKA LOKACIJA IN DOSTOP

Polje lahko uporabljamo v normativnih zapisih za zagotavljanje dodatnih (elektronskih) informacij o entiteti, za katero je zapis kreiran.

Polje vsebuje podatke o lokaciji, na kateri se nahaja ali s katere je dostopna elektronska enota. Vsebuje tudi podatke, ki omogočajo dostop do enote; način dostopa je določen z vrednostjo prvega indikatorja.

Podpolja & ponovljivost

POLJE/PODPOLJE		PONOVLJIVOST
856	Elektronska lokacija in dostop	r
a	<i>Ime gostitelja</i>	r
b	<i>Številka za dostop</i>	r
c	<i>Podatki o zgoščevanju</i>	r
d	<i>Pot</i>	r
e	<i>Datum in ura pregledovanja in dostopa</i>	nr
f	<i>Elektronsko ime</i>	r
g	<i>Enotno ime vira (URN)</i>	r
h	<i>Izvajalec zahtev (uporabniško ime)</i>	nr
i	<i>Ukaz</i>	r
j	<i>Hitrost prenosa v bitih na sekundo (BPS)</i>	nr
k	<i>Geslo</i>	nr
l	<i>Prijava</i>	nr
m	<i>Pomoč pri dostopu</i>	r
n	<i>Ime lokacije gostitelja, navedenega v podpolju a</i>	nr
o	<i>Operacijski sistem</i>	nr
p	<i>Vrata (port)</i>	nr
q	<i>Vrsta datoteke</i>	nr
r	<i>Nastavitve</i>	nr
s	<i>Velikost datoteke</i>	r
t	<i>Terminalska emulacija</i>	r
u	<i>Enotna lokacija vira (URL)</i>	nr
v	<i>Ure, v katerih je možen dostop</i>	r
x	<i>Interna opomba</i>	r
y	<i>Način dostopa</i>	nr
w	<i>Kontrolna številka zapisa</i>	r
z	<i>Javna opomba</i>	r

Indikatorji

INDIKATOR	VREDNOST	POMEN
1		<i>Način dostopa</i>
	0	<i>E-pošta</i>
	1	<i>FTP</i>
	2	<i>oddaljena prijava (telnet)</i>
	3	<i>klicna linija</i>
	4	<i>HTTP</i>

INDIKATOR	VREDNOST	POMEN
	7	<i>način, naveden v podpolju y</i>
	□	<i>ni podatka</i>
2		<i>Ni definiran</i>

Prvi indikator opisuje način dostopa do elektronskega vira.

Vrednost "0" pove, da je možen dostop prek elektronske pošte. Pri vrednosti "1" lahko v ustrezna podpolja vpišemo podatke, potrebne za prenos elektronskega vira, pri vrednostih "2" in "3" pa podatke o tem, kako se nanj priključimo.

Vrednost "7" uporabimo pri drugačnem načinu dostopa (navedemo ga v podpolju y) do elektronskega vira.

OPIS PODPOLJ

856a Ime gostitelja

Podpolje vsebuje naslov gostitelja in je ponovljivo, če imamo za istega gostitelja več naslovov.

856b Številka za dostop

To je lahko številčni naslov IP, če je enota na internetu, ali telefonska številka, če je na voljo dostop po klicni liniji. Ti podatki se lahko pogosto spreminjajo in se lahko tvorijo avtomatsko. Telefonsko številko napišemo v obliki: [koda države]-[koda omrežne skupine]-[telefonska številka], npr. 49-69-15251140 (številka v Frankfurtu v Nemčiji), 1-202-7076237 (številka v Washingtonu, D.C., v ZDA). Morebitno interno številko napišemo za telefonsko številko, med obema pa je "x", npr. 1-703-3589800x515 (telefonska številka z interno številko).

856c Podatki o zgoščevanju

Podpolje uporabljamo, kadar potrebujemo posebno programsko opremo za razgoščevanje podatkov.

856d Pot

Vnesemo ime direktorija/poddirektorija, na katerem se nahaja datoteka.

856e Datum in ura pregledovanja in dostopa

Čas zadnjega dostopa do elektronskega vira zapisujemo v obliki LLLLMMDDUUMM.

856f Elektronsko ime

Vnesemo ime datoteke, kot se nahaja na direktoriju/poddirektoriju, navedenem v podpolju d, na gostitelju, navedenem v podpolju a. Podpolje f lahko ponovimo, če je bila datoteka, ki predstavlja celoto, razdeljena na dele, shranjene z različnimi imeni. Ti deli torej sestavljajo eno bibliografsko enoto. V vseh ostalih primerih za datoteko z več imeni ponovimo polje 856 z ustreznim imenom datoteke v podpolju f. Ime datoteke lahko vsebuje nadomestne znake (npr. "*" ali "?") z opombo v podpolju z, ki pojasnjuje način poimenovanja datotek. Pri nekaterih sistemih moramo paziti tudi na to, ali pišemo ime datoteke z velikimi ali malimi črkami.

Podpolje lahko vsebuje tudi ime elektronske publikacije ali konference.

856g Enotno ime vira (URN)

Vnesemo URN (Uniform Resource Name), ki podaja globalno enoznačno ime, neodvisno od lokacije.

856h Izvajalec zahtev (uporabniško ime)

Vnesemo uporabniško ime ali izvajalca zahtev, tj. podatke, ki se nahajajo pred znakom "@" v naslovu gostitelja.

856i Ukaz

Vnesemo ukaz, ki je potreben za to, da oddaljeni gostitelj obdela zahtevo.

856j Hitrost prenosa v bitih na sekundo (BPS)

Vnesemo najmanjše in največje število bitov na sekundo pri prenosu podatkov po vzpostavitvi zveze z gostiteljem. Podatek napišemo v obliki: [najmanj BPS]-[največ BPS]. Če je na voljo samo podatek o najmanjšem številu BPS, napišemo [najmanj BPS]-. Če pa imamo samo podatek o največjem številu BPS, napišemo -[največ BPS].

856k Geslo

Vpisujemo javna gesla za splošno uporabo in ne tajnih gesel.

856l Prijava

Vpisujemo izraze za prijavo, ki se splošno uporabljajo in so javni.

856m Pomoč pri dostopu

Navedemo naslov ali kontaktno osebo za pomoč pri dostopu.

856n Ime lokacije gostitelja, navedenega v podpolju a

Navedemo lokacijo gostitelja iz podpolja a.

856o Operacijski sistem

Navedemo lahko operacijski sistem, ki ga uporablja gostitelj, naveden v podpolju a.

856p Vrata (port)

Vnesemo del naslova, ki identificira proces ali servis na gostitelju.

856q Vrsta datoteke

Podpolje vsebuje podatek o vrsti datoteke oz. predstavitvi podatkov (npr. tekst/HTML, ASCII, postscript, program – exe ali JPEG). Informacija je namenjena končnim uporabnikom, da lahko ugotovijo možnosti uporabe oz. branja datotek (npr. kakšna strojna ali programska oprema je potrebna za prikaz datoteke). Vrsta datoteke določa tudi način prenosa datoteke oziroma način prenosa podatkov v omrežju. Ponavadi se tekstovne datoteke prenašajo kot znakovni podatki v naboru znakov ASCII (tj. osnovna latinica, številke od 0 do 9, nekaj posebnih znakov in večina ločil). Za tekstovne datoteke z znaki izven nabora ASCII ali netekstovne podatke (npr. računalniški programi, slikovni podatki) je treba uporabiti drug način prenosa, običajno binarni način. Vrsto datoteke lahko poiščemo v raznih seznamih, npr. v Internet Media Types (MIME types).

856r Nastavitve

Vnašamo nastavitve, ki se uporabljajo za prenos podatkov. Te so:

- število podatkovnih bitov (število bitov na znak),
- število končnih bitov (število bitov, ki označujejo konec bajta),
- pariteta (način preverjanja točnosti dvojiških podatkov).

Sintaksa teh elementov je: [pariteta]-[število podatkovnih bitov]-[število končnih bitov]. Če je podana samo pariteta, navedemo samo to, in sicer brez vezajev, tj. [pariteta]. Če je podan še eden od ostalih dveh elementov, napišemo za manjkajoči element vezaj na ustreznem mestu, tj.

[pariteta]--[število končnih bitov] ali [pariteta]-[število podatkovnih bitov]-. Vrednosti za pariteto so: O (liha), E (soda), N (ni), S (presledek) in M (označba).

856s Velikost datoteke

Vnesemo velikost datoteke, katere ime je navedeno v podpolju f. Velikost je navadno izražena v bajtih. Podpolje ponovimo, če se ponovi podpolje za ime datoteke. V tem primeru podpolje s neposredno sledi podpolju f, na katerega se nanaša.

856t Terminalska emulacija

Navedemo terminalsko emulacijo.

856u Enotna lokacija vira (URL)

Vnesemo URL (Uniform Resource Locator), ki vsebuje podatke o elektronskem dostopu v standardni sintaksi. Z naslovom URL lahko poiščemo elektronsko enoto, pri čemer uporabimo enega od internetnih protokolov (gl. primere).

856v Ure, v katerih je možen dostop

Vnesemo čas (ure), ko je možen dostop do elektronskega vira na lokaciji, navedeni v tem polju.

856w Kontrolna številka zapisa

Vnesemo kontrolno številko zapisa.

856x Interna opomba

V podpolje lahko vnesemo informacije, ki jih potrebujejo katalogizatorji, niso pa primerne za uporabnike knjižnic.

856y Način dostopa

Vnesemo način dostopa, kadar je vrednost prvega indikatorja "7". Podpolje lahko vsebuje način dostopa, ki ni eden od treh glavnih protokolov TCP/IP, navedenih v prvem indikatorju. Podatki v tem podpolju ustrezajo shemam, navedenim v dokumentu *Uniform Resource Locators (URL) (RFC 1738)*, ki ga je pripravila Uniform Resource Identifiers Working Group pri IETF. The

Internet Assigned Numbers Authority (IANA) vzdržuje seznam shem URL ter definira sintakso in uporabo novih shem.

856z Javna opomba

V podpolje lahko vpišemo opombe v obliki, ki je primerna za izpis za uporabnike knjižnic.

OPOMBE O VSEBINI POLJA

Polje ponovimo, kadar je več različnih podatkov o naslovu (podpolja a, b, d) in kadar je več možnih načinov dostopa. Posamezne knjižnice imajo lahko različne naslove URL za isti elektronski vir. Zato v vzajemni bazi podatkov obstoječih polj 856, ki so jih kreirale druge knjižnice, ne spreminjamo, ampak dodamo podatke v novo polje 856, če je to potrebno. Polje ponovimo tudi, kadar obstaja več imen datoteke (podpolje f), razen kadar je zaključena enota razdeljena na več delov za online shranjevanje ali iskanje.

PRIMERI

1.

200	□1	a Russell, b Bertrand, f 1872-1970
856	4□	u http://plato.stanford.edu/entries/russell

2.

210	02	a Library of Congress. b Copyright Office
856	4□	u http://lcweb.loc.gov/copyright

3.

210	12	a International Conference on the Principles and Future Development of AACR2
856	4□	u http://www.nlc-bnc.ca/jsc/

4. *

200	□1	a Vasle b Juan
400	□1	5z a Vasle b Janez
830	□□	a Področje delovanja: operni pevec in novinar
856	4□	u http://www2.arnes.si/guest/jvasle
856	0□	u mailto:juan.vasle@guest.arnes.si